

ב: ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

א [ג] מוקף גדה נא: ד"ה ולמנו: ט [מגינה: י: גדה: א] נשבת נג: ד [לוקמן ל: א] לוקמן נה: ו [כ"א: הועה,

ועמא מס. מי שנגע צמת הוי אב הטומאה דמת עלמנו אבי אבות הטומאה הוא והנוגע צו הוי אב הטומאה ומטמא אדם וכלים דהא כתיב כל אשר יגע צו הטמא יטמא וגו' (במדבר יט) והאי קרא בטמא מת כתיב ומשמע דמטמא אדם דהא כתיב והנפש הנוגעת וגו': הכא מאי. תולדות דשבת הוי

דאי"ו אב מטמא אדם וב"ים. גרס ולא גרסינן אדם ובגדים שלשון זה משמע מטמא אדם לטמא בגדים ואל"ת והרי טמא מת עושה כלי מתכת כיוצא צו דחרצו הרי הוא כחלל אלמלא יש מהן כיוצא בהן וי"ל דלכתי איתנו עושה כיוצא צו שאותו כלי מתכת אין עושה כלי מתכת אחר כיוצא צו כמו שמדקדק ר"ת צריש מתני' דלהלוח:

תנו רבנן שלשה אבות. הפסק

צבדייתא זו לפרש תולדותיהן לאו כיוצא בהן דקאמר רב פפא דהייא: אב"ל במחוברת אימא בורה מועדת היא. לשלם נזק שלם אפילו בפעם ראשונה ואל"ת ומיהי מיתאי אי מתלושה דייח כתלושה אי משאר אבות המינה למ"ד (לקמן ד' ה:) קרן עדיפא דכוונתו להזיק ואפילו קרן אחי וכדמפרש ר"ת לקמן דהיינו למ"ד פלגא נזקא ממונא דלית ליה סתם שוריים לאו בחוקת שימור קיימא אצל למ"ד פלגא נזקא קנסא דלית ליה סתם שוריים בחוקת שימור קיימא לא אחיא קרן מכולהו דלאמרינן לקמן (סס) כי שדית צור צינייהו אחי כוליה לצר מקרן דליכא למיפיק שכן מועדין מתחילתן פי' דרכן להזיק משא"כ צקן דצחוקת שימור קיימא וי"ל דלמ"ד פלגא נזקא קנסא הא דקאמר אצל במחוברת אימא כולה מועדת היא וישלם נזק שלם בפעם ראשונה לאו משום דליכא קרן אלא משום דאין מועדת להזיק אלא משום דאין מועדת להזיק אלא משום דאין מועדת להזיק ראייה מן הפסוק דמחוברת נמי הוי בכלל נגיפה שלא תטעה לומר דנגיפה היינו בתלושה דומיא דקרני צרול דלדקיה אצל במחוברת דרכו להזיק מתחילתו ונלמוד מצור וממד מאצות לחייבו לכתחלה נזק שלם: **ומל"ת אגב אורחיה קמ"ל** 5. ואפילו לרב פפא דאמר לקמן צבור שנגע ד' וה' (דף לז) דמועד לאדם סתמא לא הוי מועד לצהמה היינו דוקא שנגע ג' צני אדם דצהמי לא הוי מועד לצהמה אצל נגח אדם ושור וחמור דהוי מג' מינים הוי מועד לכל אצל נגח שור וחמור וגמל לא הוי מועד לאדם ואע"ג דלכלל צהמה הוי מועד אפילו לרב פפא כדאיתא התם וה"ר מנחם פי' דה"ק מועד לאדם שהיה מועד לכל וחזר

תורה אור השלם

1. וכי יגח שור את איש או את אשה וזאת וזאת יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור יקרי: שמות כא כח
2. ועש לו צדקה בין כנענה קרני ברזל ויאמר בה אמר יי באלה תנחמ את ארם עד בלתם: מלכים א כב יא
3. בכור שורו יקר לו וקרני ראם קרני בהם עמים יגח: יחזק אפסי וזם והם רבבות אפרים ורץ אלפי מנשה: דברים לג יז
4. וכי יגח שור איש את שור רעהו וזאת וזאת את השור החי וזו את המוט כספו וגם את המות יקצו: או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשם ולא ישמרנו בעליו שלם ישלם שור תחת השור והמת יקרי לו: שמות כא לה-לו
5. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער שדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו שמו כב ד
6. אשר יכרע ודעי על כל קיים משלחי רגל השור ויהמור: ישעיהו לב כ
7. לכן הגני מביא קריה אל בית ירבעם והכרתי לירבעם משחתי בקיר עצור וצובב בישוראל ובערתי אחר בית ירבעם באשר יבער וקלל עד המות: מלכים א יד י

כאצות תולדות דטומאה לא הוי כאצות והכא תולדות דמוקין מאי מי אמרינן תולדות כיוצא בהן לא שנה אב ל"ש מולדה אס הויק משלם או דלמא לא: יש מהן כו'. ולקמן מפרש מילמיה דרב פפא צשמעמין: קרן. לנגוח: פסן. לזכול: רגל. דריסה לשצור את הכלים: צאלה סננה **את ארס צהם עמים יגח.** אלמלא נגיחה צקן: דצני קבלה. נציחיס וכתובים: והאי מיוף הוא. צתמיה. הא לא גמרי' מדברי קבלה לא חיוב ולא פטור אלא גלוי מילמא הוא דכל היכי דכתיב נגיחה צקן הוא: אלא. להכי אינטרין וזומר דמנו דמימא כי חלק רחמנא צין תמה למועד דצבור תס כתיב וחזו את כספו (שמות כא) דלא משלם אלא חתי נזק וצמועד כתיב שלם שור תחת השור [סס] דמשלם נזק שלם הי"מ צקן תלושה דומיא דקרני לדקיה צן כנענה וכגון שאחיה הבהמה הקרן צין שנייה ונגחה דהתם ודאי לא משלם תס כוליה נזק משום דאין דרכה צכך ולא היה לעצלים לשמור מדבר זה: **אצל מחוברת.** לאורחיה הוא: אימא כולה מועדת היא. אפילו צתמילה ומשלם נזק שלם: ס"ט. וקרני ראס כתיב צה נגיחה אלמלא מחוברת נמי קרי נגיחה וצתמא נגיחה פליג רחמנא צין קרן תמה לקרן מועדת: נגיפה. שדחפה צגופה והזיקה צכוונה: רצינה. שראתה כלים צדך והלכה ורצנה עליהו כדי לשצור: צעיטפ. שצבעה צרגליה ושצרה את הכלים. והאכי הוי תולדה דקרן דכוונתו להזיק כי קרן ואין הנאה להזיקה כי קרן ואין הזיקו מצוי תדיר והלכך הוי כי קרן דכל אימת דלא הועדה צצ"ד ג' פעמים צכך אינה משלמת נזק שלם: מאי שנה נגיחה דקרי ליה אב דכתיב כי יגוף שור איש את שור רעהו. וכיון דנגיפה כתיב מיהו נמי אב: כך נגיפה נגיחה הוא. ולא דחיפת

איטמא מת תולדותיהן לאו כיוצא בהן דאיילו אב מטמא אדם וכלים לא מטמא אוכלין ומשקין מטמא אדם וכלים לא מטמא הכא מאי אמר רב פפא ייש מהן כיוצא בהן ויש מהן לאו כיוצא בהן ת"ר יג' אבות נאמרו בשור הקרן והשן והרגל קרן מנלך דת"ר יבי יגח אין נגיחה אלא בקרן שנאמר צצ"ד ויעש לו צדקיה בן כנענה קרני ברזל ויאמר כה אמר ה' באלה תנחה את ארם וגו' ואומר צבכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עמים יגח מאי ואומר וכי תימא צ. דברי תורה מדברי קבלה לא ילפינן ת"ש בכור שורו הדר לו והאי מילף הוא גלוי מילמא בעלמא הוא דנגיחה בקרן הוא אלא מהו דתימא כי פליג רחמנא בין תם למועד ה"מ בתלושה אבל במחוברת אימא כולה מועדת היא ת"ש בכור שורו הדר לו וגו' ותולדה דקרן מאי היא נגיפה נשיכה רביצה ובעיטה מאי שנה נגיחה דקרי לה אב דכתיב כי יגח נגיפה נמי כתיב כי יגוף האי נגיפה נגיחה היא דתניא פתח בנגיפה וסיים בנגיחה לומר לך זו היא נגיפה זו היא נגיחה מאי שנה גבי אדם דכתיב כי יגח ומאי שנה גבי בהמה דכתיב כי יגוף צ. אדם דאית ליה מזולא כתיב כי יגח בהמה דלית לה מזולא כתיב כי יגוף ומל"ת אגב אורחיה קמ"ל צ. דמועד לאדם הוי מועד לבהמה ומועד לבהמה לא הוי מועד לאדם נשיכה תולדה דשן היא לא שן יש הנאה להזיקה הא אין הנאה להזיקה רביצה ובעיטה תולדה דרגל היא לא רגל הזיקה מצוי הני אין הזיקן מצוי אלא תולדותיהן לאו כיוצא בהן דאמר רב פפא אהייא איילימא אהני מאי שנה קרן דכוונתו להזיק וממונך ושמירתו עליך הני נמי כוונתן להזיק וממונך ושמירתן עליך אלא ותולדה דקרן בקרן וכי קאמר רב פפא אשן ורגל שן ורגל היכא כתיבי צ. דתניא צ. ושלח יזהה הרגל וכן הוא אומר צ. משלחי רגל השור והחמור ובער צ. זו השן וכן הוא אומר צ. באשר יבער הגלל

רבינו הגנאל

תולדותיהן לאו כיוצא בהן. הכא. מאי. אמר ר' פפא יש מהן תולדות כיוצא בהם באבות ויש מהן לאו כיוצא בהן. ת"ר ג' אבות נאמרו בשור. השן והקרן והרגל. הקרן. דת"ר כי יגח אין נגיחה אלא בקרן כו'. מהו דתימא כי פליג רחמנא בין תמה למועד בתלושה. פי' בקרן תלושה כמו קרני צדקיה כן כנענה שור קרני ברזל. אבל קרן המחוברת שהוא קרן השור אימא מחובלה מועדת היא. ת"ש וקרני ראם קרניו וגו'. תולדה דקרן. כל דבר שכוונת הבהמה להזיק ואין הזיקה מצוי. כגון נגיפה נשיכה רביצה ובעיטה. ופשוט תולדה דקרן בקרן. כי קאמר רב פפא תולדות לאו כיוצא בהן אתולדה דשן ורגל.

גליון הש"ס

גמ' דברי תורה מברבי בקבלה. ע' חולין קל ע"א מוקף ד"ה אחי: רש"י ד"ה כתיב כי יגח ב"י אית ליה מולא. עיין שבת נג ע"ב צנשיי ד"ה מולא: שם ד"ה ואגב אורחיה. בשליא עשה בדין. לקמן ד' (ה) [מל' ע"ב: 6:]

מוסף רש"י

כי יגוף. יחוקף. צין צקרני צין צגופו צין שצטו צנשיי. סולן ככלל נגיפה סס. שאין נגיפה אלא לשון מכה (שמות כא לח). אדם דאית ליה מולא. מלף שו ומלץ עליו (שבת גז). ושלח זה הרגל. מוקי מדקך קר רגל (שמות כב ד). ובער זה השן. מוקי השן האוכלת ומצברת (סס).

הגוף: פתח הכתוב בנגיפה. כי יגוף שור איש את שור רעהו: וסיים בנגיפה. או נודע כי שור נגח הוא ולא כתיב כי שור נגח הוא אלא נגח: לומר לך. דהך נגיפה לאו דחיפת הגוף היא אלא נגיחה קרן וליכא למימר דלכתי נגיפה הוי אב ונגיחה זו היא נגיפה דהיינו דחיפת הגוף דהא נגיחה אשכחן דצקן היא: גבי אדם. כשהשור נגח אדם כתיב [כא] כי יגח שור את איש את שור רעהו: אדם דאית ליה מולא. שיש לו דעת לשמור את גופו: כתיב כי יגח שור איש את שור רעהו. וכיון דנגיפה כתיב מיהו נמי אב: כך נגיפה נגיחה הוא. ולא דחיפת

צו מצהמה ונשאר מועד לאדם הוי מועד לצהמה דחזרה דצהמה לאו חזרה היא אצל מועד לכל וחזרה מאלס לא הוי מועד לאדם דחזרה לאדם חזרה היא: **באשר יבער הגלל** 5. פי' ר"ח כמו נצבצין די אצן גלל (שורא ו) שהשן דומה לאצן שייש: הא

כשהשור נגח אדם כתיב [כא] כי יגח שור את איש את שור רעהו: אדם דאית ליה מולא. שיש לו דעת לשמור את גופו: כתיב כי יגח שור איש את שור רעהו. וכיון דנגיפה כתיב מיהו נמי אב: כך נגיפה נגיחה הוא. ולא דחיפת